

Tsarenko, O.V. "Tekhnolohiia upravlinnia realizatsii outsorsynhu" [Technology implementation management outsourcing]. *Naukovyi zapysky. Seriya «Ekonomika»*, no. 19 (2012): 242-248.

Веб-сайт іурідичної фірми «Profit-konsul». <http://profit-consul.com.ua/ua/autstaffing-personala/autstaffing-personala/>

Веб-сайт универсальной правничо-финансовой outsorsynhovoї компанії «Viktoriiia». <http://www.viktorija.ua/posluha/autstafinh>

Zahorodnii, A. H., and Vozniuk, H. L. *Finansovo-ekonomichnyi slovnyk* [Financial and economic dictionary]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2011.

Zahorodnii, A. H., and Partyn, H. O. "Autsorsynh ta ioho vplyv na vytraty pidpriemstva" [Outsourcing and its impact on costs]. *Finansy Ukrainy*, no. 9 (166) (2009): 87-97.

Науковий керівник – Загородній А. Г., кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка»

УДК 658:339

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕТІОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

© 2014 **МЕЛЬНИК О. Г., НАГІРНА М. Я.**

УДК 658:339

Мельник О. Г., Нагірна М. Я. Концептуальні засади здійснення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств

Мета статті полягає в розробленні концептуальних засад здійснення процедури етіологічної діагностики та наведенні структури усіх ключових елементів системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємства. У результаті проведених досліджень було проаналізовано погляди авторів щодо основних елементів діагностичної системи та особливостей здійснення діагностичних процедур. На основі аналізу літературних джерел розроблено концепцію здійснення процедури етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, запропоновано систему етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств і розглянуто та охарактеризовано її ключові елементи. Наведено низку функцій, властивих системі етіологічної діагностики, та охарактеризовано особливості кожної із них. У подальших дослідженнях планується розробити комплексну технологію етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, розробити та дослідити механізми етіологічної діагностики, розглянути та вдосконалити існуючі методи етіологічної діагностики.

Ключові слова: етіологічна діагностика, концепція, система етіологічної діагностики, функція етіологічної діагностики, експортно-імпортна діяльність.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Мельник Ольга Григорівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: olia_melnyk@ukr.net

Нагірна Мар'яна Ярославівна – аспірантка, кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: nagirnamar@gmail.com

УДК 658:339

Мельник О. Г., Нагірна М. Я. Концептуальные основы осуществления этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятий

Цель статьи заключается в разработке концептуальных основ осуществления процедуры этиологической диагностики и приведении структуры всех ключевых элементов системы этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятия. В результате проведенных исследований были проанализированы взгляды авторов относительно основных элементов диагностической системы и особенностей осуществления диагностических процедур. На основе анализа литературных источников разработана концепция осуществления процедуры этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятий, предложена система этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятий и рассмотрены и охарактеризованы ее ключевые элементы. Приведен ряд функций, присущих системе этиологической диагностики, и охарактеризованы особенности каждой из них. В дальнейших исследованиях планируется разработать комплексную технологию этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятий, разработать и исследовать механизмы этиологической диагностики, рассмотреть и усовершенствовать существующие методы этиологической диагностики.

Ключевые слова: этиологическая диагностика, концепция, система этиологической диагностики, функция этиологической диагностики, экспортно-импортная деятельность.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Мельник Ольга Григорьевна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой внешнеэкономической и таможенной деятельности, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: olia_melnyk@ukr.net

Нагірна Мар'яна Ярославівна – аспірантка, кафедра внешнеэкономической и таможенной деятельности, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: nagirnamar@gmail.com

UDC 658:339

Melnyk Olga G., Nahirna Maryana Ya. Conceptual Foundations of the Etiologic Diagnosis of Export-import Activity of Enterprises

The purpose of the article is to develop the conceptual foundations of the etiologic diagnosis procedures and give the structure of all key elements of the etiologic diagnosis of export-import operations of the enterprise. The study analyzed the authors' views on the main elements of the system and diagnostic features of the diagnostic procedures. Based on the analysis of the literature the concept of the procedure of etiologic diagnosis of enterprises export-import activities was developed, etiologic diagnosis system of export and import activities of enterprises was proposed, its key elements were examined and characterized. Some functions that are inherent to the system of etiologic diagnosis were named, and the features of each of them were characterized. During further research it is planned to develop a comprehensive etiologic diagnosis technology of import and export activities of enterprises, to develop and investigate the mechanisms of etiologic diagnosis, review and improve the existing methods for etiologic diagnosis.

Key words: etiologic diagnosis, the concept, the system etiologic diagnosis, etiologic diagnosis function, the export-import activities.

Pic.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Melnyk Olga G. – Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department of foreign trade and customs operations, National University «Lviv Polytechnic» (vul. Stepana Bandery, 12, Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: olia_melnyk@ukr.net

Nahirna Maryana Ya. – Postgraduate Student, Department of foreign trade and customs operations, National University «Lviv Polytechnic» (vul. Stepana Bandery, 12, Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: nagirnamar@gmail.com

На сучасному етапі розвитку економічних і ринкових механізмів однією із найновітніших і найбільш перспективних економічних процедур дослідження факторів дії та механізмів їх впливу як на діяльність фірми загалом, так і на окремі її елементи, є етіологічна діагностика підприємницької діяльності. Така діагностика створює для керівників підприємств можливість управління кінцевими результатами діяльності шляхом логічно обгрунтованого та фундаментального визначення чинників, що здійснюватимуть вплив на їх діяльність та моделювання і прогнозування дії цих чинників на функціонування досліджуваного об'єкта.

Важливо відзначити, що у сучасній літературі практично відсутні дослідження та розроблення концептуальних засад здійснення процедури етіологічної діагностики будь-яких сфер підприємницької діяльності. Зважаючи на вищезазначені аргументи, виникає необхідність у обгрунтуванні та висвітленні концепції реалізації процедури етіологічної діагностики діяльності підприємства.

Дослідженню концептуальних засад здійснення діагностики різноманітних процесів і видів діяльності присвячено праці багатьох науковців. Так, Н. Ю. Тимошенко [1] наводить концепцію діагностичних процедур щодо «інтелектуального потенціалу» підприємств, орієнтованих на інновації. У своїх наукових дослідженнях О. В. Товстенюк розробляє концепцію діагностики «інвестиційної привабливості» сучасних підприємств [2]. Загальну характеристику концептуальних підвалин діагностики наводить Л. Є. Довгань [3], зазначаючи, що процес здійснення діагностичних процедур передбачає першочергове дослідження та виокремлення взаємозв'язків між основними цільовими спрямуваннями організації з подальшим акцентуванням уваги на розгляді та оцінювальній градації результатів впливу елементів середовища функціонування на кінцеві продукти функціонування підприємства та, окрім цього, оцінювання організаційної спроможності до змін. Л. А. Костирко [4, с. 47] наводить низку взаємопов'язаних етапів для реалізації технології «діагностики потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства». С. М. Глухарев [5] у своїх дослідженнях зазначає, що основними елементами, притаманними діагностичній системі, є мета проведення діагностичних процедур, об'єкт, предмет і формат проведення діагностики на підприємстві. О. О. Адлер [6] стверджує, що вагомим елементом діагностичної системи є завдання діагностики, до яких зараховано: систематичне оцінювання ефективності ведення підприємницької діяльності; пошук чинників впливу на результати діяльності фірми; визначення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства тощо. На думку Ю. О. Таратуєва [7], ключовими елементами системи діагностики є предмет, мета, об'єкт діагностики та принципи її здійснення. Об'єкт економічної діагностики – це економічна діяльність фірми. Предметом є діяльність підприємства в поточному і майбутньому періодах.

На думку Т. Б. Бердникової [8, с. 45 – 46], процес діагностичних заходів щодо підприємницької діяльності є сукупністю таких елементів, як вступна частина, аналітичні процедури та завершальні дії (висновки). Ключовими завданнями вступної частини є виокремлення ключових завдань, мети, методів діагностичних процедур та пошук специфічних рис об'єкта дослідження. Основна (аналітична) частина спрямована на проведення низки діагностичних дій щодо фінансової та технічної складової, а також ефективності комерційних, виробничих й інвестиційних проце-

сів в організації щодо наявності та застосування основних фондів і трудових ресурсів, витрат підприємницької діяльності у короткостроковому та довгостроковому періодах, а також науково-технічного потенціалу та закономірностей розвитку виробничого процесу, стану інвестиційного клімату в межах організації. Завершальна частина містить низку фундаментальних висновків щодо процесів у організації фактичного характеру на конкретний час та програму дій рекомендаційного характеру, спрямовану на усунення недоліків і покращення ситуації, що склалась.

У основі будь-якої системи діагностики повинні бути певні фундаментальні засади та принципи її здійснення. Важливого значення дослідженню принципів економічної діагностики загалом надав О. О. Адлер [6], виокремивши такі принципи: зв'язок із системою аналізування; базування досліджень на наукових методах; етапність; послідовність; достовірність тощо. Значної уваги принципам діагностичної системи економічного характеру надали у своїх дослідженнях українські науковці, розподіливши їх на такі основні складові [9, с. 58]:

1. Важливість в системі інформаційного забезпечення економічної діагностики даних із джерел бухгалтерського, оперативного та статистичного обліку.

2. Значимість врахування економічно обгрунтованих складових елементів та їх загальної маси в ціні товару та при рахунку вартості.

3. Збереження структурної впорядкованості руху низки показників, взятих за основу при розрахунку ефективності діяльності підприємства тощо.

Ю. О. Таратуєв [7] зосереджує свою увагу на необхідності врахування трьох ключових принципів діагностики підприємства, серед котрих:

- ✦ принцип використання достатньої кількості показників та методів;
- ✦ принцип зіставлення значень показників;
- ✦ принцип цілісності.

Вагоме місце у системі діагностики будь-якого різновиду займають функції діагностичного механізму. Щодо функцій діагностики загалом, то Т. М. Ковальчук [10] у своєму визначенні сутності поняття «діагностики» наголошує на її ідентифікаційній функції. Важливе значення ідентифікуванню функціонального навантаження діагностичних систем надається у визначенні поняття «діагностика» Б. Колосом [11, с. 940], котрий наголошує на її пошуковій та аналітичній функціях.

Слід зазначити, що окремі літературні джерела містять інформацію щодо змістового наповнення терміна «етіологічна діагностика» та стосовно окремих особливостей, характерних механізмів здійснення етіологічної діагностики, проте практично у жодному джерелі немає комплексної концепції здійснення процедур етіологічної діагностики. Так, наприклад, Н.М. Деева, О. І. Дедіков зазначають, що за фундаментальну базу для створення в організації механізмів діагностики слід брати «концепцію етіологічних діагностичних процедур», котра націлена на виявлення різноманітних зв'язків, а також взаємовпливів мультиплікативного характеру між подіями та явищами, що виникають у результаті діяльності підприємства [12]. Також у сучасній літературі проглядається відсутність інформації щодо концептуальних засад здійснення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств. Саме тому важливим елементом розвитку та

дослідження діагностичних систем є комплексне і концептуальне вивчення та розв'язання цього питання.

Метою статті є розроблення концептуальних засад здійснення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, наведення структури системи етіологічної діагностики діяльності підприємства, викремлення низки функцій, властивих системі етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств разом із характерними особливостями кожної із них.

У процесі розроблення концептуальних засад здійснення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств важливим етапом є висвітлення ґрунтового та комплексного визначення змістового наповнення терміна «етіологічна діагностика». Як свідчать виконані дослідження, термін «етіологічна діагностика» варто розглядати як сукупність оцінювальних і аналізовальних заходів щодо знаходження тенденцій розвитку окремих сфер підприємницької діяльності або діяльності підприємства загалом, котрий здійснюється із першочерговим визначенням ключових факторів, що впливають або можуть мати вплив на діяльність підприємства з подальшим прогнозуванням наслідків, спричинених їх дією. Система етіологічної діагностики діяльності підприємства переважно спрямована на дослідження перспективного (майбутнього) стану діяльності фірми, тому вона є важливим елементом діагностичних систем загалом, адже надає змогу спрогнозувати можливі зміни в діяльності суб'єкта ринкового господарювання.

Важливість розроблення концептуальних засад етіологічної діагностики обґрунтовується також необхідністю прогнозування механізмів розвитку експорту та імпорту в сучасних умовах загострення конкуренції. На сьогодні експортна та імпортна діяльність є найважливішими різновидами зовнішньоекономічної діяльності та в сукупності займають найбільшу частку в обсягу серед усіх видів ЗЕД, що може здійснювати сучасне підприємство.

Система етіологічної діагностики відіграє важливу роль у процесі управління підприємством та швидкого і влучного реагування на дію нових або зміну дії існуючих факторів. У процесі розроблення концептуальних засад будь-якої системи діагностики важливо надати особливо значення побудові та впровадженню якісної, науково обґрунтованої та логічної структури системи етіологічної діагностики як передумови злагодженого функціонування діагностичного механізму.

На нашу думку, система етіологічної діагностики підприємства передбачає наявність таких взаємопов'язаних і взаємодоповнювальних складових елементів, як:

- ✦ основні принципи забезпечення процесу етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності;
- ✦ суб'єкти етіологічних діагностичних процедур експортно-імпоротної діяльності підприємств;
- ✦ мета діагностичної системи та основні завдання;
- ✦ технологія здійснення процедур етіологічного діагностування експортно-імпоротної діяльності;
- ✦ методологічне забезпечення діагностичних систем, сформоване на основі обраних методів і методик;
- ✦ об'єкти етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, котрі, взаємодіючи між собою, є основним джерелом у забезпеченні повноцінного та комплексного виконання функціонального наповнення діагностичної сис-

теми та отримання певних результатів від виконаних діагностичних процедур (рис. 1).

Важливим елементом системи етіологічної діагностики є виокремлення та інтерпретування ключових принципових засад забезпечення процесу етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств. У сучасній економічній літературі поняття «принцип» розглядається як основа, ключова засада здійснення певної операції чи процедури. Серед основних принципів, на котрих базується система етіологічної діагностики, є:

- ✦ *принцип цілісності* (передбачає необхідність врахування усіх компонентів системи етіологічної діагностики як основи ефективного та злагодженого її функціонування);
- ✦ *принцип результативності* (ключовою характеристикою принципу є спрямування системи етіологічної діагностики на забезпечення результату, тобто спрямованість системи на досягнення мети, основою котрої є передбачення і унеможливлення розвитку на підприємстві негативних зрушень чи стимулювання позитивних процесів і перетворень щодо експортних та імпорتنних операцій);
- ✦ *принцип функціональної спрямованості* (кінцевою ланкою системи етіологічної діагностики є виконання функцій етіологічної діагностики);
- ✦ *принцип автономності* (суть принципу полягає у можливості функціонування системи етіологічної діагностики навіть за наявності ускладнення у роботі інших систем на підприємстві) тощо.

Ще одним важливим елементом системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є суб'єкти (замовники) процедур даного різновиду діагностики. Суб'єктів можна розподілити на два різновиди залежно від їх причетності до діяльності організації: внутрішніх та зовнішніх. До *внутрішніх суб'єктів* належать працівники підприємства, а також його власники та управлінський апарат. До *зовнішніх суб'єктів* можна зараховувати окремих інвесторів та інвестиційні компанії, банки, державні органи влади тощо. Тобто до суб'єктів системи етіологічної діагностики експорту та імпорту належать всі фізичні та юридичні особи, а також державні органи влади, що можуть бути ініціаторами проведення процедур етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємства.

Зважаючи на те, що етіологічна діагностика експортно-імпоротної діяльності підприємства застосовується в межах властивого їй функціонального навантаження, притаманним є спрямованість такої діагностичної системи на виконання і дотримання цих функцій. Властиві їй функції разом із характерними особливостями кожної із них наведено в *табл. 1*.

Наведені функції етіологічної системи діагностики дозволяють зорієнтуватись у необхідності проведення на підприємстві таких діагностичних процедур і допомагають визначити мету та завдання системи етіологічної діагностики.

Наступним елементом системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є мета проведення цих заходів. Діагностичні процедури етіологічного характеру для експортно-імпоротної діяльності можуть застосовуватись:

1. За необхідності визначити ефективність та результативність здійснення експортно-імпорتنних операцій у майбутніх періодах.

Рис. 1. Структура системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств

* Розроблено авторами.

Таблиця 1

Характерні особливості основних функцій етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємства*

№ з/п	Функції етіологічної діагностики	Характерні особливості функцій етіологічної діагностики
1	2	3
1	Інформаційно-довідкова	Служить інформаційно-довідковою базою для отримання необхідних даних управлінським апаратом щодо особливостей функціонування та тенденцій розвитку експортно-імпоротної діяльності
2	Прогнозувальна	Забезпечує можливість спрогнозувати майбутній стан діяльності організації щодо експортних та імпорتنних операцій і стимулювати позитивні перетворення на підприємстві або ж блокувати розвиток негативних
3	Аналітична	Проведення етіологічних діагностичних процедур передбачає аналізування тенденцій розвитку або, іноді, стану експортно-імпоротної діяльності підприємства
4	Рекомендаційна	Процедура етіологічної діагностики має за мету зібрати необхідні інформаційні дані для надання рекомендацій вищій ланці управління щодо характеру та напрямку подальших управлінських рішень

1	2	3
5	Оцінювальна	Система етіологічної діагностики передбачає оцінювання тенденцій розвитку експортно-імпоротної діяльності організації для надання зваженої та аргументованої інформації управлінській ланці
6	Запобігальна	Активізується при необхідності проведення діагностичних процедур з метою передбачення негативних перетворень на підприємстві та запобігання їх активізуванню
7	Стимулювальна	Система етіологічної діагностики стимулює розвиток на підприємстві позитивних процесів та перетворень
8	Ідентифікаційна	Покликана визначити (ідентифікувати) стан об'єкта дослідження, зазвичай, на перспективний період, його можливостей, перспектив і загроз ведення діяльності
9	Факторологічна	Допомагає запобігти небажаному розвитку подій на підприємстві, уникнути спадів у експортно-імпорتنій діяльності організації або ж забезпечити позитивні процеси в цій діяльності шляхом виокремлення та врахування факторів впливу на діяльність підприємства

* Розроблено авторами.

2. З метою уникнення майбутніх боргових зобов'язань із експорту та імпорту.

3. З метою отримання можливості корегування майбутнього прибутку підприємств від експортно-імпортних операцій шляхом прийняття управлінським апаратом необхідних рішень як реакції на негативну динаміку основних показників, супроводжуваних ці види зовнішньоекономічних операцій, у майбутньому.

4. За необхідності визначити інвестиційну привабливість експортно- та імпоротно-орієнтованих підприємств.

5. З метою визначення доцільності підприємством розпочинати ведення експортно-імпоротної діяльності тощо.

Мета проведення етіологічної діагностики визначає основні завдання системи діагностичних процедур етіологічного характеру щодо експортної та імпоротної діяльності фірми. Завдання етіологічної діагностики можна трактувати як основні задачі та дії, які повинні бути виконаними в процесі проведення процедур етіологічної діагностики в межах її мети. До основних завдань етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств можна зарахувати:

1. Аналізування факторів впливу на експортну та імпорتنу діяльність підприємств та виокремлення тих факторів, що будуть здійснювати вплив на об'єкт дослідження для конкретного аналізованого підприємства.

2. Розгляд і дослідження динаміки економічних індикаторів експортно-імпоротної діяльності, зміна котрих властива при впливі конкретних чинників.

3. Прогнозування майбутніх значень бізнес-індикаторів на основі їх значень за минулі періоди з урахуванням впливу чинників тощо.

Завдання, що виникають у процесі реалізації етіологічної діагностики визначають методи і зумовлюють вибір факторів та індикаторів, за допомогою котрих реалізуватиметься технологія етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств.

Функції етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств визначають особливості технології здійснення такої діагностичної системи. Технологія етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є невід'ємною складовою системи діагностики і складається із сукупності певних послідовних етапів, за допомогою котрих і реалізується процедура етіологічної

діагностики. Серед основних етапів технології етіологічної діагностики можна перелічити:

- ✦ інформаційне забезпечення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств;
- ✦ визначення цілей етіологічної діагностики;
- ✦ ідентифікація та аналізування факторів впливу на експортно-імпорتنу діяльність підприємств;
- ✦ вибір факторів, що впливають на експортно-імпорتنу діяльність конкретного підприємства;
- ✦ аналізування та оцінювання тенденцій зміни економічних індикаторів, що характеризують вплив конкретних чинників;
- ✦ прогнозування зміни цих індикаторів в майбутньому за допомогою застосування методів факторного аналізу та економіко-математичного прогнозування;
- ✦ формування діагнозу;
- ✦ розроблення заходів щодо стабілізації чи покращення значень бізнес-індикаторів і зменшення впливу факторів на діяльність підприємства, якщо ж вплив фактора є конструктивним – посилення впливу фактора.

Деякі особливості здійснення технології етіологічної діагностики можуть змінюватися залежно від завдань цієї діагностики щодо експортно-імпоротної діяльності для конкретного підприємства.

Основними методами етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є методи факторного аналізування. Факторне аналізування націлене на визначення, оцінювання і, у подальшому, прогнозування впливу певних факторів на кінцевий результат діяльності підприємства. Визначення факту впливу того чи іншого фактора на діяльність підприємства здійснюється шляхом систематизації факторів, що можуть впливати на досліджуваний об'єкт, у даному випадку – на експортно-імпортні операції підприємства. Оцінювання масштабу впливу певного фактора на об'єкт можна здійснювати за допомогою аналізування значень низки індикаторів, зміна котрих властива при впливі певного конкретного фактора. Спрогнозувати вплив фактора на досліджуваний об'єкт можна в кількісному та якісному вимірах. У якісному вимі-

рі таке прогнозування відбуватиметься шляхом визначення ефекту (позитивний чи негативний), що спричиняється впливом фактора на досліджуваний об'єкт в майбутньому. У кількісному вимірі – визначення майбутнього впливу певного фактора на досліджуваний об'єкт шляхом застосування низки економічних розрахунків. Для визначення кількісної зміни впливу фактора в майбутніх періодах необхідно виконати аналізування економічних показників, зміна котрих властива при впливі конкретного фактора. Визначення зміни цих індикаторів у минулих та теперішньому періодах дасть змогу кількісно спрогнозувати значення цих показників у майбутніх періодах.

Наступним елементом системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є об'єкти етіологічної діагностики. Об'єктом етіологічної діагностики може бути діяльність підприємства загалом або конкретні види економічної діяльності. При проведенні етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності об'єктом дослідження є експортно-імпортна діяльність підприємства або окремі складові цієї діяльності.

Кінцевим елементом системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є певні отримані результати від проведених діагностичних процедур, котрі є основою для формування висновків і прийняття управлінським апаратом виважених та раціональних управлінських рішень. Результатом є прогнозована майбутня зміна значень показників експортно-імпоротної діяльності підприємства, котра виникла під впливом певних чинників середовища функціонування.

ВИСНОВКИ

На основі опрацювання літературних джерел за проблемами етіологічної діагностики діяльності підприємства було розглянуто сутність категорії «етіологічна діагностика діяльності підприємства». На підставі виконаних досліджень розглянуто основні елементи діагностичної системи та змодельовано структуру системи етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємства, що є найлогічнішою і найбільш комплексною, і розглянуто основні елементи цієї системи. Також наведено низку функцій, котрі здійснює система етіологічної діагностики з наведенням характеристик до кожної функції. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Тимошенко Н. Ю. Концептуальні основи діагностики інтелектуального потенціалу інноваційно активних підприємств / Ю.Н. Тимошенко // Ефективна економіка. – 2012. – № 5.
2. Товстенюк О. В. Концептуальні засади діагностики інвестиційної привабливості підприємств / О. В. Товстенюк // Економіка та держава. – 2013. – № 6. – С. 89 – 92.
3. Довгань Л. Є. Стратегічне управління : навчальний посібник / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артименко. – К. : Центр навчальної літератури. – 2009. – 440 с.
4. Костирко Л. А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства : монографія / Л. А. Костирко. – [2-ге вид., перероб і доп.]. – Харків : Фактор, 2008. – 336 с.
5. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика» (для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форм навчання спеціальності 7.050107, 8.050107 – «Економіка підприємства») / Укл. : Глухарев С. М. – Харків : ХНАМГ, 2008 – 118 с.
6. Адлер О. О. Економічна діагностика / О. О. Адлер. – Вісник : ВНТУ, 2012. – 91 с.

7. Тараруєв Ю. О. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства») / Ю. О. Тараруєв – Х. : ХНАМГ, 2012. – 93 с.

8. Бердникова Т. Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия / Т. Б. Бердникова. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 215 с.

9. Продіус І. Концепція економічної діагностики розвитку підприємства / І. Продіус, В. Новиков // Економіка України. – 1992. – № 6. – С. 56 – 61.

10. Ковальчук Т. М. Діагностичний аналіз в системі управління підприємством: методологія та методика / Т. М. Ковальчук // Економіка АПК. – 2005. – № 2. – С. 59 – 63.

11. Колосс Б. Управління державою III тисячоліття, або Стратегія і тактика побудови Української національної держави / Б. Колосс. – Львів : Ініціатива, 2004. – 976 с.

12. Дєєва Н. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / Н. М. Дєєва, О. І. Дедіков. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – С. 96 – 173.

REFERENCES

- Adler, O. O. *Ekonomichna diahnostyka* [Economic diagnostics]. Vinnytsia: VNTU, 2012.
- Berdnikova, T. B. *Analiz i diagnostika finansovo-khoziaystvennoy deiatelnosti predpriiitiia* [Analysis and diagnosis of the financial and economic activity of the enterprise]. Moscow: INFRA-M, 2001.
- Dovhan, L. Ie., Karakai, Yu. V., and Artymenko, L. P. *Stratichne upravlinnia* [Strategic Management]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2009.
- Diieva, N. M., and Dedikov, O. I. *Finansovyi analiz* [Financial analysis]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2007.
- Hlukhariev, S. M. *Konspekt lektsii z kursu «Ekonomichna diahnostyka»* [Lecture course "Economic Diagnosis"]. Kharkiv: KhNAMH, 2008.
- Kovalchuk, T. M. "Diahnostychnyi analiz v systemi upravlinnia pidpriemstvom: metodolohiia ta metodyka" [Diagnostic analysis of enterprise management system: methodology and techniques]. *Ekonomika APK*, no. 2 (2005): 59-63.
- Koloss, B. *Upravlinnia derzhavoiu III tysiacholittia, abo Stratihiia i taktika pobudovy Ukrainskoi natsionalnoi derzhavy* [Office of the State III millennium or strategy and tactics of building Ukrainian national state]. Lviv: Initsiatyva, 2004.
- Kostyrko, L. A. *Diahnostyka potentsialu finansovo-ekonomichnoi stiikosti pidpriemstva* [Diagnosis of potential financial and economic viability]. Kharkiv: Faktor, 2008.
- Prodius, I., and Novykov, V. "Kontseptsiia ekonomichnoi diahnostyky rozvytku pidpriemstva" [The concept of economic diagnosis of the company]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (1992): 56-61.
- Tymoshenko, N. Yu. "Kontseptualni osnovy diahnostyky intelektualnoho potentsialu innovatsiino aktyvnykh pidpriemstv" [Conceptual Foundations of Diagnostic intellectual potential of innovative enterprises]. *Efektynna ekonomika*, no. 5 (2012).
- Tararuiev, Yu. O. *Konspekt lektsii z kursu «Ekonomichna diahnostyka»* [Lecture course "Economic Diagnosis"]. Kharkiv: KhNAMH, 2012.
- Tovsteniuk, O. V. "Kontseptualni zasady diahnostyky investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv" [Conceptual Foundations of Diagnostic investment attractiveness of enterprises]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 6 (2013): 89-92.